

Waarom is baggeren noodzakelijk?

Waar komt bagger vandaan?

Bagger ontstaat door afkalvende oevers (gewone grond dus), inwaaierende bladeren en afstervende waterplanten (organisch afval), en zwevend slib. Water dat sterk in beweging is neemt kleine deeltjes mee. Bijvoorbeeld bij hevige regenval als er slib en zand van het land de sloot in spoelt, of als er in de zomer in de polders water vanuit het boezemstelsel wordt binnengelaten. Als het water weer tot rust komt zinken deze deeltjes naar de bodem. De vorming van bagger is dus een natuurlijk proces dat altijd doorgaat. De baggerlaag groeit met ongeveer één centimeter per jaar.

Bagger: bouwstof of overlast?

Nederland is ontstaan uit zand en klei die rivieren en zee hebben afgezet, en door opstapeling van dode planten waaruit laagveen ontstond. Klei, zand en veen vormen dus de bouwstenen waarop ons land gebouwd is. Maar klei, zand en dode planten op de bodem van een sloot noemen we bagger en dat lijkt ineens een probleem. Het échte probleem is dat er weinig ruimte is voor natuurlijke processen in een door de mens gemaakte omgeving. Af en toe zit bagger dus in de weg. Maar om niet nog sneller onder zeeniveau te zakken we moeten het wel blijven gebruiken voor de instandhouding van ons laaggelegen land.

Droge voeten.....

Regenwater zakt weg in de grond of loopt direct in de sloot. Het in de grond wegzakkende regenwater loopt ondergronds naar de sloot. Bij hevige regenval is de bodem snel verzadigd en blijft het water op de grond staan. Het is dus zaak om het water via sloten af te voeren naar een tijdelijke wateropslag, de boezemwateren. Maar, veel bagger maakt sloten ondiep zodat zij minder water afvoeren en sneller overlopen. De baggerlaag hindert ook de ondergrondse afvoer van water met als gevolg wateroverlast. Bij droogte werkt het andersom. Een droge bodem neemt water uit de sloten op. Maar ook hier verhindert een dikke baggerlaag de doorstroming van de sloot naar de ondergrond. Ondiepe sloten kunnen bovendien minder regenwater opslaan als voorraad voor droge tijden.

....schoon water

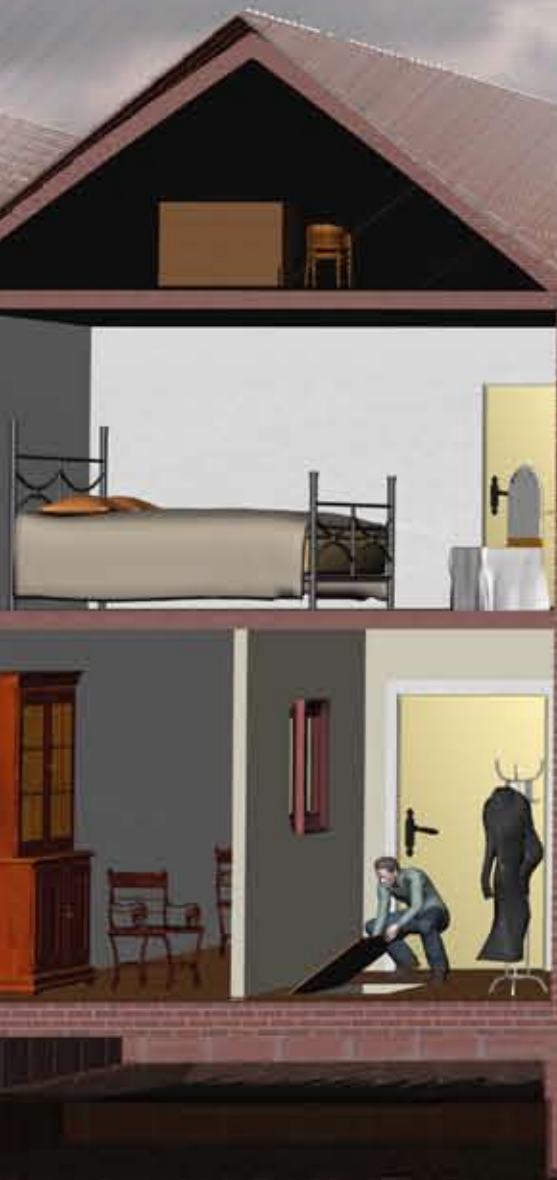
In een droge zomer daalt het waterpeil in de sloten. Een ondiepe sloot met veel bagger gaat stinken. Hoe komt dat? Plantenresten in de bagger vergaan langzaam, waardoor er voedingsstoffen in het water vrijkomen. Algen leven hiervan en zijn op hun beurt weer voedsel voor vissen en andere dieren. Zo blijft de cirkel van afbraak en opbouw in stand. Maar, veel bagger zorgt voor te veel voedingsstoffen in het water (eutrofiëring). Vooral bij warm weer groeien algen dan zo snel dat het water in een soort soep verandert. Licht en zuurstof nemen af waardoor dieren en planten sterven. Dode vissen komen boven drijven. Het tekort aan zuurstof leidt tot rottingsprocessen in de bagger en tot stankoverlast.

Natuur

Planten- en dierenleven gaan achteruit als er te veel bagger ligt. Baggeren is dus ook van belang voor een gezond waterleven. Direct na het baggeren is een sloot schoon en kaal. De aan- en afvoer van water is dan wel gegarandeerd, maar de meeste planten zijn met de bagger mee afgegraven. De natuur heeft dan ook een tijdje nodig om te herstellen. Dit zal één of twee seizoenen duren. Ook de visstand heeft te lijden onder de werkzaamheden. Maar vanwege de betere waterkwaliteit zullen na verloop van tijd meer soorten zich in de sloten thuis voelen, dan voor de baggerwerkzaamheden. De natuur heeft dus baat bij baggeren.

Wie heeft er voordeel van baggeren?

- Veilig water voor bewoners en bedrijven met zo min mogelijk kans op wateroverlast.
- Schoon water voor bewoners en recreanten die volop van natuur en landschap genieten.
- Viswater voor hengelaars, die meer soorten kunnen vangen.
- Vaarwater voor watersporters van wie kano's en boten niet weer vastlopen.
- Natuurlijk water voor laag Nederland als een gebied van internationale betekenis voor honderdduizenden weide- en watervogels.

Grondwaterstand.

Als de grond verzadigd is en de ondergrondse afvoer naar de sloot niet voldoende werkt, zakt het water niet meer weg.

Te veel bagger vormt een slecht doorlatende laag, water kan hierdoor niet goed uit de bodem naar de sloot worden afgevoerd.

Bij een te kleine waterdiepte kan de sloot te weinig water afvoeren.

Voor iedere watergang is berekend hoe diep deze moet zijn om voldoende water te kunnen afvoeren (leggerprofiel). Door te baggeren voldoet de sloot weer aan het profiel

Bagger is erg voedserijk. Hierdoor groeien er te veel algen en kroos in en op het water.

Te veel bagger biedt weinig mogelijkheden voor planten en dieren

De officiële diepte van sloten en vaarten is vastgesteld in een 'legger'. Dit is een register van wateren waarin naast de afmetingen ook is vastgelegd wie onderhoudsplichtig is en welke eisen aan het onderhoud zijn gesteld.

De voedselrijkdom in een gebaggerde sloot is laag. Veel verschillende soorten planten en dieren kunnen zich langs en in dit water vestigen.

Een gebaggerde sloot zorgt voor een goede aan- en afvoer van het oppervlaktewater

Baggeren biedt de mogelijkheid om meer natuurlijke oevers te maken; glooiende oevers (in plaats van steile) bieden een gevarieerd leefmilieu voor veel verschillende soorten planten die weer voedsel en schuilplaatsen bieden voor allerlei dieren.

Typerende vissen in een gezonde sloot zijn ruisvoorn, snoek, bittervoorn, grote en kleine modderkruiper.

De waterwegen worden tot onder de vastgestelde minimale diepte uitgebaggerd. Groeit de laag bagger na een aantal jaar weer tot voorbij dat niveau, dan moet er opnieuw uitgebaggerd worden.

